

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
30 Octobre st. v.
11 Novembre st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 44.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

O poetă pe tron.

Sub atrăgătorul titlu de mai sus, vedem publicat în numărul cel mai nou al revistei lunare „Unsere Zeit“ din Lipsca, un studiu literar foarte interesant, scris de însuși redactorul acelei reviste, Rudolf de Gottschall. Ori cine, cetind titlul acelu studiu, va ghici numai decât, că într'ensul trebuie să fie vorba despre podoba și mândria nemuritoare a tronului românesc, despre — *Carmen Sylva*.

Carmen Sylva! De ce ore la rostirea acestui nume, ne simțim pătrunși în suflet de un simț nespuse de iubire și de mândrie națională? Pentru că acest nume ne amintește de o biandă și atrăgătoare a unei regine, și de odată cu această figură ni se ivește înaintea ochilor toate faptele ei frumoase și demne de o suverană.

O vedem cum, din ziua în care pentru întâia oară a căleat pe pământul României, ea nu are alt scop și alt ideal, decât a promovă binele acestei țări, a mângăia durerea și a alina suferința ori unde s'ar găsi ele: în palat său în colibă. O vedem cum se pune ea însăși, în fruntea tuturor societăților de binefacere, în fruntea tuturor mișcărilor filantropice; cum, încântată de farmecul vechiului costum al femeilor române, care începuse deja a se ascunde din ce în ce mai sfios prin căsuțele mici dela țără, neindresnind a se arăta prin saloane: Ea nu se sfiesce a îmbrăcă însăși acel costum și a-l introduce în palatul ei domnesc, deschidându-i prin această ușile tuturor saloanelor din țără. O vedem apoi, cum înființează diferite școli și societăți, pentru confecționarea costumelor naționale și pentru dezvoltarea industriei casnice românesce, oprind astfel în țără sume considerabile de bani, care la din contră, ar fi călătorit în punga străinilor.

Mai pe urmă apoi, când în Orient izbucnesc focul resbelului, când „Curcanii“ români, plântând flamura națională pe zidurile Griviței și ale Plevnei, căștigă cu prețul sângelui lor neatârarea României: figura ângerescă a Domnitoarei iubite, nici în aceste momente grave nu dispăre din vederea noastră; din contra coborîndu-se pe câmpul de luptă, acoperit cu sânge și și cadavre, respirând aerul amestecat cu fumul de hurnuri și cu țipetele sfâșietore ale celor răniți, legând însăși cu mâna sa rănile soldaților căzuți și dăruind viață celor atinși de mâna morții, figura ei ni se arăta aici cu mult mai sublimă, încă și mai măreță de cât în totdeuna, și pe lângă alte titluri innalte ce avea, dânsa își mai câștigă cu această ocaziune și titlul frumos de „mamă a răniților“.

Un singu fapt din cele înșirate până aici ar fi de

ajuns ca să-i asigure pentru totdeuna iubirea și respectul tuturor Românilor. „Mama răniților“ însă nu s'a oprit numai aci. Ea a dorit și dorește a vindecă și alte rane mult mai periculoase, rane de cari suferă corpul întreg al națiunii românesce. Ochiul ei pătrunțor, îndată ce, sosind în țără, i s'a dat ocaziunea de a măsură cu privirea toate straturile societății românesce, a observat că această societate nu este tocmai sănătoasă, că suferă de mai multe rane; și a înțeles numai decât, că aceste rane, morale și sociale, provenind parte din lipsa de educațiune, parte din educațiunea greșită, ce s'a dat tinerimei române în trecut, nu se pot vindecă de cât erăși prin educațiune, însă prin o educațiune mai serioasă și mai națională: cunoscând apoi rolul însemnat ce joacă femeia în societate, Suverana Românilor și-a pus în gând și și-a dat toate silințele, pentru a creă în capitala țării sale, un institut — model de educațiune, destinat anume pentru creșterea femeii române. Această idee fericită a iubitei Suverane, o vedem adî intrupată în institutul cunoscut sub numele de: „Asilul Elena Dómna“.

Dacă acest institut, sub conducerea zelosului epi-trop și neobositului patriot Carol Davila, a ajuns astăzi a produce råde atât de imbucurătoare și a fi recunoscut de model, nu numai în România, ci chiar și în străinătate, această se datorește pe lângă meritele dlui Davila mai ales ingrigirii neobosite, ce Majestatea Sa regina Elisabeta a avut în totdeuna pentru acest institut, contribuind pe fie-care an la propășirea lui, prin realizarea de noi îmbunătățiri atât morale, cât și materiale.

Ce eră la început acest institut?

Simțindu-se încă de mult trebuința unui aședemnt de creștere pentru orfani în Bucuresci, dar lipsind mijlocele trebuitoré pentru acest scop: în primăvera anului 1861 doctorul Carol Davila a adunat în casa sa proprie vr'o 40 de fetițe orfane, spre a le crește ca într'un internat. Principesa Elena Cuza, după sosirea ei în țără, vizitând acest institut, a remas impresionată de o faptă atât de umană și caritabilă, și dorind să dea acestui stabiliment mijlocele trebuitoré pentru a se desvoltă mai departe, a oferit din cassetta sa particulară suma de una mie de galbeni, adresând tot de-odată și damelor române un apel pentru a veni în ajutorul acestei întreprinderi filantropice. În modul acesta s'a construit pe costita de lângă grădina palatului Cotroceni un local destinat anume pentru creșterea orfanilor, și noului institut compus din patru clase primare, și lăsat tot sub conducerea dlui și a dnei Davila, i se dete numele de „Asilul Elena Dómna“ pe care îl păstrează și astăzi.

Aşa dară „Asilul Elena Dómna” la început erá un institut numai de patru clase primare (elementare) pentru copile și copii găsiți. Instrucțiunea ce se da însă acestor orfani nevinovați și nenorociți în patru clase primare, erá departe de a fi indestulătoare pentru asigurarea existenței lor în viitor și pentru a formá dintr'ênșii niște membrii folositori Societății, în care aveau să trăiescă.

Astăzi pentru copii orfani există în institut cu totul deosebit în comuna Panteleimon, lângă București, cunoscut sub numele de „Orfelinatul Panteleimon”.

Er „Asilul Elena Dómna” destinat numai pentru fete, aședat într'un local nou și măreț, în mijlocul unui parc frumos și spațios, aprópe de palatul domnesc dela Cotroceni (la marginea apusană a Bucureștilor) pe lângă clasele primare, mai are astăzi următoarele cursuri secundare: 1) un curs normal (preparandial) de șese clase, de unde ese pe fie-care an un numer considerabil de institutóre, bine preparate pentru școlele primare de fete din comunele urbane; 2) un alt curs pedagogic cu trei ani, destinat pentru a formá institutóre, pe séma școlilor de fetițe din comunele rurale; 3) școla profesională, unde pe lângă străvechile industrii casnice românesce, se mai învță și alte lucruri de mână, ca florăria artificială, fabricarea coșurilor etc. Aici se confecționează cele mai frumoșe costumuri naționale; 4) Școla de țesut „Regina Elisabeta” unde se țese cu resboie perfecționate de sistemul cel mai nou, o mare cantitate de diferite soiuri de pânză, din care cea mai mare parte se vinde și se folosește pentru trebuințele armatei, a spitalurilor din București, etc. 5) Secțiunea pentru musică, desen și pictură, cunoscută sub nume de „Ateneul Elisabeta”, care a ajuns astăzi a concurá chiar cu școla de bele-arte din București și a scos la ivelá dintre elevele de până acum câteva talente distinse parte în musică, parte pe terenul desenului și al picturii, talente ce promet a produce în viitor opere de o adevărată valóre artistică. Aceste sânt secțiunile principale ce se află de preșinte concentrate în „Asilul Elena Dómna”, pe lângă clasele primare.

După terminarea celor patru clase primare, fie-care elevă este aședată (pentru a-și urmă mai departe studiile) în secțiunile care i convin mai mult, pentru cari are mai mare talent și mai multe dispozițiuni naturale.

Afară de obiectele ordinare de studiu ale diferitelor secțiuni, fie-care elevă este obligată a se perfecțoná și în arta menagiului (bucătărie). Tótá îmbrăcăminteá fetefor, și așternutul, se lucrază de eleve în atelierul institutului. La diferite ocațiuni solemne se arangază în institut concerte și se dau reprezentații teatrale de către elevele mai distinse în arta musicală și declamatorică; la aceste reprezentațiuni asistă une-ori și M. L. regele și regina, care împreună cu publicul numeros se departă în totdeauna mulțumiți și încantați.

Numerul elevelor în anul trecut a fost 360, esimp însă peste 400 de eleve locuesc în acest institut, primindu-și într'ênșul hrana trupescă și sufletescă. Concurența este așa de mare la începutul fie-cărui an școlar, încât nici a patra parte dintre concurente nu pot fi admise, din cauza că nu mai este loc în institut. — Cea mai mare parte dintre eleve sânt orfane și se cresse gratuit, dar se află multe și din familii cu stare (70), care sânt primite și crescute aici pentru plată. Copile sărace și bogate, orfane și cu părinți — din București și din mai tóte districtele României, ba chiar și din Macedonia și Transilvania etc. forméză aici o mică republică, unde domnesce egalitatea perfectă, unde prin zel și muncă, tóte se prepară de o potrivă pentru a-și puté implini cu timpul, ca mame de familie și ca in-

stitutóre, frumoșa misiune ce le așteptă în viitor: regenerarea prin educațiune și instrucțiune a némului românesc; și nici una — afară de cele cu părinți — nu se eliberéză din institut, până ce nu au ajuns a-și vedé existența asigurată, fie prin căsătorie, fie prin ocuparea vre-unui post de institutóre, etc.

Etă, unde a ajuns „Asilul Elena Dómna” sub conducerea neobositului și marelui patriot Carol Davila, și sub patronagiul M. Sale regina Elisabeta!

Îmbunătățiri se fac încă și acuma mereu, astfel ca se nu vorbesc de altele, la secțiunea pentru desen și pictură (Ateneul Elisabeta) s'au introdus în anul școlar espirat doue obiecte de studiu cu totul noi și pe cât de frumoșe, pe atât de importante și de practice: anume xilografia și pictura pe porțelan.

Er în viitor, după cum am aflat, cursul pedagogic de trei ani se va mai spori cu un an, înființându-se pe lângă dênșul și clasa a patra, pentru ca învțătórele, ce se vor trimite din acest institut pe la școlele rurale de fetițe, să fie în stare a-și îndeplini cu atât mai esact frumoșa lor misiune. C'un cuvânt nu se cruță nici o ostenelă și nici o cheltuielă din partea conducătorilor acestui institut, pentru ca el să merite din și in și mai mult frumoșul titlu de „Institut-model” ce și-a câștigat, și să se arate, prin rezultatele ce produce, din și in și mai demn de afecțiunea și ingrigirile innaltei persoane sub al cărei patronagiu se află.

Și regina care a știut și-și pricépă atât de bine innalta chemare ce i-a incredințat providența în momentul, când a pus-o pe tronul acestei țeri, regina, care a știut și-și câștige în măsură atât de mare iubirea Românilor prin faptele sale demne de o suverană: din când în când se lapedă de titlurile și de pompa măririi sale lumesci și se cobóră de pe tronul ei innalt, pentru a se înalță cu atât mai sus, într'o lume mai ideală, creată de ea însași, în lumea poeziei. Aici ea nu mai este regină, ci ni se presentă în forma unei simple femei, care pórta în pept aceleași suferințe ca și noi, și nutresce în sin aceleași dorințe ce încăldesc și inimile nóstre.

Și acésta femeie, care ne încantă prin accentele lirei sale duióse, și ne transportă într'o lume ideală, se numesce Carmen Sylva. Femeia și poeta Carmen Sylva aduce însă mai aprópe de noi pe regina Elisabeta și descoperindu-ne de amănuntul tainele, durerea și dorințele sufletului ei, ne face să o cunoșcem mai bine și prin urmare să o iubim și să o prețuim cu atât mai mult.

Faptul că Musa ei ne vorbește într'o limbă, pe care nu tóți românii o pricep, nu póte să micșoreze în ochii nóștri valórea operelor sale. Limba este numai un vestmânt al cugetărilor, și cugetările remân aceleași în ori și ce limbă ar fi ele esprimate.

Apoi scrierile „Rumänische Dichtungen, deutsch von Carmen Sylva” (Poesii românesce, traduse în limba germână de Carmen Sylva) și „Pälesch-Märchen. aus Carmen Sylvas Königreich” (Poveștile Peleşului din regatul poetei Carmen Sylva), ne arată în de ajuns iubirea și viul interes ce M. S. regina Elisabeta nutresce și ca poetă pentru noua sa patrie. În cea dintăiu, traducând în limba germână mai multe dintre operile poetelor V. Alecsandri, D. Bolintinean, M. Eminescu etc. face cunoscut în ochii străinilor geniul poeziei românesce; er în „Poveștile Peleşului” descriind în mod poetic munții, stâncile și păraele din pregiurul Sinaiei și din alte părți ale României, face pe cetitori să cunoșcă frumusețile și minunile mai insemnate ale patriei ce se află pe pământul țerii nóstre. Faptul că aceste scrieri innalta autóre caută a deșteptá în ochii străinilor pentru poporul român și pentru țera sa care a fost atâtă timp necunoscută și ignorată de popoarele mai ci-

vilisate ale Europei. Și în modul acesta noi credem că poeta Carmen Sylva aduce mai mari și mai prețioase servicii țării sale României, decât în cazul, când ar scrie românește.

Operile ei au și atras atențiunea cercurilor literare din străinătate. Dovădă despre acesta este și importanțul studiu mai sus menționat și apărut de curând în revista lunară „Unsere Zeit“ din Lipsca sub titlul, care se vede în fruntea acestor rânduri. Prin serioșitatea și profunzimea cu care este scris, articolul dlui Rudolf de Gottschall merită să fie cunoscut de toți românii, pe cari i interesează măcar cât de puțin activitatea literară poetei de pe tronul României. Și pentru ca să aibă ocaziune a-l cunoște și aceia, care nu pot să-l citească în original (și care n'au cetit pōte încă nimic până acumă nici din scrierile eșite la lumină sub numele de Carmen Sylva), am tradus în românește acel articol și îl las să urmeze mai la vale împreună cu fragmentele de versuri ce autorul reproduce ici coala din scrierile poetei, și pe care le-am tradus asemenea în versuri, încercându-me (de și nu în tot locul, dar la cea mai mare parte) a păstră și arătă nu numai cugetările, ci tot odată și forma versului, în care sânt ele exprimate în original.

Căci în acel studiu ni se arată prin numeroșe exemple, că poeta Carmen Sylva nu este numai o simplă diletantă, ci se bucură dela natură de un adevărat talent poetic.

Dar să lăsăm, ca să vorbescă însuși autorul acestui articol :

*

„Când femeii de pozițiune înaltă și distinsă scot poesii la lumină, opiniunea publică este foarte înclinată a vorbi despre „diletantism“. Lui Platen nu-i venia la sorotolă, ca un poet să mērgă dimineața cu acte la tribunal și sēra să urce Heliconul; cu atât mai puțin ar fi sciut să prefuiască ocașionala încercare a Heliconului din partea acelor femei, care au o datorie mai înaltă de implinit. Și decă aceste femei sânt menite încă a purtă grige de binele unei țeri întregi, precum acesta este adevărata chemare a femeilor încoronate: poetul conte în acest cas ar fi fost cu mult mai aspru în judecata sa. Cum ar putē o femeie, a cărei viață este reclamată din tōte părțile de atâtea interese mari, să trăieșcă pentru poezie? Căci acesta o cere comitele Platen dela cei ce doresc să producă ceva nemuritor pe terenul poeziei.

Opiniunea publică este nefavorabilă pentru poesile capetelor încoronate încă și din alt punct de vedere: este adecă înclinată chiar în laudele critice a nu vedē altă decât un fel de lingușire personală. Și într'adevăr, decă e vorbă de diletantism, apoi în fond diletantismul din palatele regesci nu e mai bun cu nimic de cât ori care altul.

Dar cu tōte observările și numeroșele indicii ce ne dă în acesta privință chiar marele Goethe, nici odată nu va fi ușor de a urmări și cunoște diletantismul în costumurile sale atât de variate: căci mulțimea acelor observări este așa de complicată, în cât la întrebunțarea lor practică mintea noastră se incurcă de tot. Cel mai lămurit ni se pare distichonul seu din Dioscurii dela Weimar.

Un mic vers decă-ți succede într'o limbă cultivată,
Care cântă ea în locu-ți: te și crești poet îndată?

De aici, decă împreună notele singuratiche într'o imagine comună, ese la ivelă adevărata opiniune a lui Goethe. Densul combate adecă lipsa de modestie a diletantismului, care se nutrește numai cu reminiscențe dintr'o limbă poetică, cultă și bogată, și se manifestă prin ușu-

rința unei forme corecte, mecanice; nu vorbesce de claritatea la care ajunge cu deosebire diletantismul, care caută poezia numai în mecanism, de unde e în stare a-și fabrică operele cu o iufelă industrială. „Toți diletanții sânt plagiatori, ei risipesc și descompun originalul în frase și în idei, pe care le imităză și mai-muțeză, ca să-și acopere cu ele propria lor goliciune. Astfel limba lor este încărcată până dincolo cu frase și forme străine adunate și cărpitate la un loc, care însă nu spun mai nimic“.

Poeții noștrii mari sânt dar de acord intru a căută diletantismul în cerșitoria de frase plagiate și în neteșirea și poleirea esteriōră a formei, care este întocmită după anumite modeluri. Ceea ce caracterizează în adevăr diletantismul, este lipsa de idei proprii, lipsa unui mod original de a vedē și cugetă, care să scie a-și alcătui și forma poetică într'un mod cu totul original. Lipsesce din operele diletanților acea aromă specială a unei însușiri nespuse, care este chiar secretul talentului, și cu atât mai mult încă al geniului poetic.

Decă cu acesta măsură ne vom apropiă de poemele unei înalte poete, despre care s'a vorbit mult în anii din urmă, înțelegem aci pe regina României, care sub nume de Carmen Sylva a scos la lumină o serie de poeme, apoi va trebui să respingem tōte acuzările ce se fac diletantismului, căci aci avem fără îndoielă de a face cu un adevărat talent, și lupta sa cu niște forme până acum neusitate, ba une-ori destul de dificile, ne arată în deajuns, că talentul acesta nu se mărginesce numai la imitarea iscusită a unor anumite modeluri, ci tinde spre originalitate, care isvorește din adâncul sufletului, care se revērsă adesea ca un torent de munte, fără ca undele sale spumegătore să-și găsească o albie regulată. Acesta nu este diletantism; diletantismul profesază un fel de canalizare poetică. El tinde numai spre genurile mai grațioșe și mai ușurele ale poeziei, de ore-ce scie bine, că aripel sale, care sânt numai de cēră, ca și aripel lui Icar, se vor topi, cu atât mai repede, cu cât va cercă să sbōre mai sus.

Carmen Sylva iubescē indrezețele bravure ale poeziei mai înalte; avēntul puternic al odelor și imnelor nu-i este necunoscut. O privire mai de aprōpe a poemelor sale ne va arătă, că densa, de și este regină, nu e diletantă, ci o adevărată poetă.

(Va urmă.)

Petru Dulfu.

Sē pot întinde...

Sē pot întinde mâna s'o pun pe fruntea ta,
Incetul la o parte șuvișele le-aș da,
Senină să rămăie, curată ca un crin,
Icōnă de iubire la care să me 'nchin.

Dar tu ca un lucēfer departe strălucesci,
Abiă câte o clipă în cale-mi te ivesci;
Apoi dispari și 'n urmă rămăi în gândul meu
Vedenie iubită, la care me 'nchin cu!

Veronica Micle.

Stefan Rareș.

— Dramă istorică în 4 acte și 10 tablouri. —

(Urmare.)

STEFAN : Este el bogat, având cel puțin a deca parte din Moldova?

CATERINA : Este iubitul meu.

STEFAN : Este el mare, fiu de boer, om cunoscut de Moldova? Căci dacă ar avea toate acestea, eu l'aș putea întrece.

CATERINA : Este iubitul meu.

STEFAN : Dar pentru numele lui Dumnezeu, cine este el?

CATERINA : Dacă ești de prin aceste locuri, atunci trebuie să fi auzit vorbindu-se despre dânsul. Este frumos, este viteaz, pentru mine este cel dintâiu și cel mai scump moldovean. Este Costin Troțușan.

STEFAN : Costin!... A! ce mai lucru!

CATERINA : Să nu ții nici o vorbă de rău de dânsul, căci nu te voi asculta... Dar dăa răspunde-mi, cine ești, ca să te credi mai de preț decât dânsul?

STEFAN : Cine sunt eu? Sunt acela ce te iubesc și când cineva iubesc cu infocare, nu trebuie să-l întreb cine este? Să-i cercetezi numai inima și este de ajuns.

CATERINA : Pentru mine nu ești mai mult decât un necunoscut.

STEFAN : Așa este. Dar pot fi mai bogat, mai de nem și mai puternic decât Costin Troțușan.

CATERINA : Poți. Dar nu cred să me poți face mai fericită, decât m'ar putea el face.

STEFAN : O crezi?

SLUGA : Boerul!

STEFAN : Pe unde pot pleca să nu întâlnesc pe fratele dăale? Tot ce o să te rog, nu-i spune nimic și nu me uită! Cătră Cosma: Am pățit-o! Cunoști alta esire?

COSMA : Da.

CATERINA : Puteți a mai sta. Frate-meu este un om foarte bun. Dacă îl cunoșteți, atâta mai bine; dacă nu, veți face acum cunoștință.

STEFAN a parte: Nu pré imi vine la socotélă. Caterinei: Acum nu cred tocmai nimerit timpul. Ne vom mai vedé. (*Ese cu Cosma.*)

SCENA VI.

CATERINA și SANDA.

CATERINA : Ce va mai fi și acesta, mamă Sanda? Cunoști pe acești ómeni? Ce are să țină frate-meu când va află?

SANDA : Trebuie să fie un fecior de ómeni cum se cade.

CATERINA : Așa s'ar păré; dar să vie tam ni sam în casa omului, se împotrivesce foarte mult cu ceea ce cređi.

SANDA : Ori cum, e bine să ascundem de fratele dăale acesta întemplantare.

CATERINA : Etă-l!... Dar să luăm măsuri pe fiitor a nu se mai întemplantă una ca acesta. (*Moțoc intră.*)

SCENA VII.

MOȚOC, SANDA, CATERINA.

MOȚOC : A plecat Costin?

CATERINA : Da.

MOȚOC : Ce fel!... Credeam ca să-l gădesc tot aici.

CATERINA : Dar și eu credeam, că te vei întorce mai târziu, ca după obicei. Asta seră avurăm noroc ca să vii mai de vreme.

MOȚOC : Am isprăvit ce aveam de lucru și etă-me lângă voi. Alt cineva n'a mai venit?

CATERINA : Alt cineva?... Dar cine?... Nu!... Și de ce asta întrebare?... Nu cumva?

MOȚOC : He! e de datoria mea ca să știu. Voi sânteti niște femei, multe se pot întemplantă. Știi cât te iubesc și țin la tine, scumpa mea suriőră, și trebuie să-mi dai dreptate, ca să me ingrigesc atâta. Tu ești o copilă, eu sânt fratele teu; părintele nostru nu mai este, eu îți sânt ca și tată. Numele de Moțoc este cunoscut în Moldova și acest nume trebuie să fie vrednic și fără petă... Când vei fi la casa ta, grigea mea se va mai impuțina, căci atunci vei fi sub un alt protector.

CATERINA : Fratele meu, dar toate câte imi spui me pun pe gânduri... De când și prin ce întemplantare s'a incubat în sufletu-ți aceste grigi sinistre?

MOȚOC : Nu e nevoie ca să le știu. Ci numai luați aminte, arătați-ve mai puțin prin lume; ținua băgați bine de semă cine vine, seră incuieți porțile și ușile de vreme! E bine așa, nu strică. Și ori ce s'ar întemplantă, nu ascundeți nimic de mine!

CATERINA : Atunci cată să-ți mărturisesc, c'un cés mai nainte...

MOȚOC : Ce?

CATERINA : În lipsă-ți a fost un străin aici...

MOȚOC : Un străin... a fost... nu glumesci?

CATERINA : Da.

MOȚOC : Ce fel de om?

CATERINA : La stătura de mijloc.

MOȚOC : Bine făcut, ócheș și cu pěrul creț?

CATERINA : Așa.

MOȚOC : C'un glas dulce, dar nimeritor?

CATERINA : Așa.

MOȚOC : Și la ce a venit, ce-a vorbit, ce ți-a ținis?

CATERINA : Mi-a... Mi-a spus, că me iubesc.

MOȚOC : Vai! sântem perduți!... Și ce ai răspuns?

CATERINA : Aceea ce se cuvine unui necunoscut... Dar cum, pentru ce sântem perduți?... I-am respins cuvintele, spuindu-i, că în curând voi fi soția lui Costin Troțușan.

MOȚOC : I-ai spus acesta?... Nenorocito, te-ai perdat și pe tine și pe el... Dumnezeuule, scapă-ne din primejdie!

CATERINA : Me nfiorezi... Cine a fost el?

MOȚOC : Me ntrebi cine a fost?... A fost Stefan vodă.

CATERINA : El!... Stefan!... Gróza Moldovii! (*Cortina cade.*)

Actul II.

TABLOUL III.

(*O cameră la Moțoc.*)

SCENA I.

MOȚOC și COSTIN.

MOȚOC : Zedarnic imi frământ capul, nu ved nici o alta scăpare, nici una mai propice, decât să fugiți amândoi și tu și Caterina.

COSTIN : Cum să părăsim Moldova?

MOȚOC : Siliți de nevoie. Trebuința cere. Altminteri viața ta este în primejdie.

COSTIN : Dar ce vei face rămânând în urmă? Nu te temi de resbunarea lui?

Mica artistă.

MOȚOC: Una din doue : séu il voi induplecă și vom fi tot prieteni séu imi voi perde capul.

COSTIN: Cutremură-te și apoi cugetă de a mai fi cu dânsa aceea ce ai fost până acum.

MOȚOC: Intâmple-se ce se va intâmplă, uit totul pe lângă fericirea ta și a surorii mele! Me voi tîri ca un șerpe, il voi linguși, i voi cere ertare, i voi face toate slujbele ce-mi va cere. Și apoi cred, că de nu veți mai fi voi aci, va înceta să mai urmărescă aceea ce urmăria. Aceea ce a făcut, nu a făcut pe fată; el crede că nu știu eu și me voi silii pe cât pot ca să me arăt astfel. De va pofti ca să mai cate pe Caterina, i va găsi urmele.

COSTIN: Și te faci a nu cunose pe Stefan. Dar nu va înțelege el tot? nu va înțelege, că tu ai mijlocit la fuga noastră? — și atunci la ce te poți aștepta?

MOȚOC: Me voi justifica. Séu voi spune, că ați dosit fără scirea mea, séu voi arătă că alte interese v'au povățuit a ve depărtă din țără. Voi face după cum voi crede mai nimerit.

COSTIN: Depărtéză mai bine asemenea nădejdi și să plecăm cu toții in pribegie până ce vor veni timpuri mai fericite!

MOȚOC: Așa e, dar pentru mine nu v'ed atâta nevoe ca să las Moldova. Nu-mi vine, căci p'ote să-i fiu trebuincios și folositor. Să las țera mea și să me duc in altă țără ca fugar! Știu că am puté să dăm mâna cu stolnicul Petrea ca să restornăm pe acest tiran, dar eu nu me pot învoi nici cu acela.

COSTIN: Și cu toate acestea trebuie să mergi.

MOȚOC: Atunci bine, fie și așa! Să nu perdem timpul! Mergi a te pregăti, pune-ți trebile la cale, ia cu tine tot ce ai mai scump și toți banii câți i ai și vino, vino cât mai iute și cu inrigire! Pe de altă parte, eu voi face asemenea. Să nu lăsăm vreme tiranului a luă alte mesuri.

COSTIN: Me duc, indata voi fi înderēt. (*Ese*)
(Va urmă.)

N. V. Scurtescu.

Căderea frunzelor.

(După Millevoje.)

Bămēntul s'a îngălbinit
De frunzele pe el picate,
Er vesela priveghitōre
S'a dus in locuri depărtate.
In crēnguri nu-i nici un mister,
Precum eră odată 'n umbră;
D'abiă se vede-un tiner palid
Muncit Je-o cugetare sumbră,
Pășind incet și gânditor —
Cu fruntea 'n jos de chin brăzdată,
Pădurea scumpă tinereții
O mai străbate încă-odată.
„ . . . Pădure scumpă ce iubesc,
Te las de-acum cu sănătate,
Eu v'ed in fie-care frunză
Ce cade jos — un semn de mōrte.
Oracole-al lui Epidor,
Mi-ai đis: privirea ta curată
Va mai vedé frunza cădēnd,
Dar pentru cea din urmă dată;
Er chiparosul impregiur —
Cu fruntea 'ntōrsă spre mōrmēt —
Va sta mai palid de cât frunza

Ce cade 'n valuri la pāmēnt . . .
Și inaintea viței, care
Plantată stă pe cōsta 'ntinsă,
Ș-a erbii, ce 'n covor s'așterne
In valea de-orizont cuprinsă,
Junețea și se va uscă . . .
Ah! și eu mor in flōrea vieții,
Căci vēnturile 'ntunecōse
Bătură 'n câmpul tinereții!
O umbră fu copilăria
Și s'a trecut cum umbră trece!
Dar ađi când mōrtea me privesce,
De ce să am inima rece?
Cađi frunză efemeră, cađi!
Ascunde drumul mamei mele,
Astupă ochilor vederea
Și ceriu 'n podobit de stele;
Ascunde locul unde mâne
Voiu fi schimbat in trup de cēră,
Ș astupă dorul meu ferbinte
Ce arde 'n inimă-mi cu pară

Dar in pădurea solitară
Vení va óre despletită
Amanta mea ca să consóle,
Prin plâns, o umbră părăsita?!

Đicēnd s'a dus prin crēngul jalnic
Și nu s'a mai intors din cale . . .
Cu frunza cea din urmă-odată
Ș'a pus sfirșit đilelor sale.
Sub un stejar să-i facem grōpa . . .
Dar unde este-a sa amantă?
Venit-a ea să viziteze
Vr'odată pētră izolată?
Nul nimeni n'a ramas in urmă
Să plângă pe-un bīet trecător
Ș-a mauzoleului tăcere
D'abiă o tulbură-un păstor.

Ioan N. Roman.

Despre importanța studiului botanic.

*Influița vegetațiunilor asupra desvōltării vieții animalice
și asupra desvōltării civilizațiunii omenesci.*

VI.

Nu neinsemnată este influița plantelor asupra tuturor condițiilor meteorologice la cari este supus un ținut in decursul unui an și in deosebi asupra climei unui ținut.

Dintre toate fenomenele meteorologice, despre cari ne invēță meteorologia, plōia este la compunerea unui climat fenomenul cel mai important. Plōia insē nu-i nimic alta, decât un abor condensat, ce se află in atmosferă eshalat parte de plante parte de pāmēntul umed.

Plantele transpiră in timpul, cât se află seva séu suc lor in circulațiune prin organele lor neintrerupt o insemnată cantitate de abor de apă. Un singur individ de flōrea sōrelui (*Helianthus anus*) de 1 metru in-nălțime s'a constatat cumcă respiră in 24 cēsuri circa 2 chilograme de apă. Cătă apă trebuie să se t'anspire un arbore din pădurile nōstre, dară apoi o pădure intrégă séu suma tuturor vegetațiunilor unui ținut! Este lucru firesc cumcă cu cât plantele sūnt mai mari și mai avute in frunze, cu atâta transpiră și abori mai

mulți; de aceea pădurile produc cantități de abori cu mult mai mari decât celelalte plante.

Cât de admirabil este arangiată economia naturii?

Ploile se streacă prin straturile pământului până la rădăcini și solvind substanțele umoase, duc alimentele de lipsă plantelor, ăr acestea transpiră în schimb abori de apă, cari se transformă la rândul lor ără în meteore apoase.

Etă și aci importanța influinței plantelor.

Din cercetările făcute mai de aproape asupra influinței ce o au plantele și în special pădurile asupra cliimei, s'a constatat cumcă norii se forméză cu mult mai ușor acolo, unde se află păduri estinse, decât acolo unde pământul este gol și cumcă norii formați deasupra pădurilor și a riturilor avute în vegetațiune dispar când ajung la câmpii sterile.

Dl Erbermayer din Aschaffenburg ne dă următoarele rezultate în privința influinței pădurilor, asupra aerului, a pământului (solului), a cliimei și în urmă supra sănătății.*

În acele locuri unde se află păduri, temperatura medie a pământului este cu mult mai mică, decât în acele ținuturi, unde pădurile lipsesc și anume cu un mediu de 0.5°, adecă véra cu 3.0° ără erna cu 0.0°. Asemenea influințéză pădurea și asupra temperaturii aerului, însă numai cu o intensitate de jumătate, pentru că temperatura medie anuală din pădure este numai 0.75°, va sé đică cu 0.25° mai mică decât în locuri lipsite de pădure.

Pădurile influințéză asupra temperaturii aerului cu deosebire în timp de véra, pe când în timp de erna numai foarte puțin. Însé cu deosebire temperatura de nópte este de regulă mai mică, decât afară de pădure; de aceea în pădure nici nu bruméză nici nu inghiață în timp de primăvéra precum sé întemplantă în locuri fără pădure.

Clima de pădure mai are însemnătate, pentru că împedecă escesele de temperatură, adecă nu permite nici sé fie véra căldură pré mare nici erna frig pré mare. Temperatura din ținuturi silvanale se apropie mult de temperatura insulelor și de cea dela țermurii mărilor.

Sciința a ajuns a constată, cumcă cu cât nisum mai sus pe munți, cu atăta decresce temperatura. Dară acolo, unde munții sânt acoperiți cu pădure, decrescerea acésta este cu mult mai mică, decât în munții cei goli.

Am véđut mai sus cumcă frunzele transpiră cantități mari de abori, este dară o urmare firească ca aerul din păduri sé fie cu mult mai încercat și mai avut în abori de apă, sé fie cu mult mai umed. De aci se esplică influința pădurilor asupra celui mai însemnat fenomen meteorologic, ce se numesce plóie. De órăce frunzele arborilor numai în timpul verei au funcțiunea transpirațiunii, influința pădurilor se simțesce numai véra.

S'a constatat mai departe, cumcă variațiunile umeđelei aerului în pădure sânt mult mai mici, decât afară de pădure. Acolo unde sânt păduri multe, nici odată nu este secetă, pământul nu suferă de arșița sórelui, este neîntrerupt și destul de umed. Acolo unde sânt păduri, sânt și ploii mai dese și mai blănde.

O țără lipsită de pădure póte fi espusă la seceta cea mai mare, ma chiar la fómete. Un exemplu de acésta natură am avut în anii 1877 și 1878 în China, care avú a suferi o fómete teribilă din lipsa de ploii și acestea din lipsa totală de păduri.*

* Erbermayer, Niederrheinische Sitzungsberichte 1873—1879.

** P. Wilhelm Sidler: Zur Entwicklungsgeschichte der modernen Meteorologie pag. 29.

Pe la mijlocul sutei a XVIII-a se aflau în Egiptul de sus încă dese ploii, însă decând au început Arabii a devastă pădurile mărginașe cu Nilul; ploile au încetat și câmpiile au devenit uscate. Și din contra, astăđi plóuă în ținutul Alexandriei, decând Mehemed Ali a început a plantă mulțime de arbori de bumbac (*Gossypium arboreum* l.) câte 30—40 de đile la an, ma erna plóuă, altă-dată câte 5—6 đile după olaltă, pe când pe timpul expediției lui Napoleon n'a ploat din novembre 1798 până la finea lui august 1799, adecă 10 luni, decât numai o singură dată și și atunci numai o jumătate de cés.*

Dar astfel de fenomene s'au ivit și în Europa. Astfel aflăm în districtul La Bocage din Vendée. Până când a avut acest ținut păduri, a avut și apă din abundență; însă dela 1808 au început a se devastă pădurile și de atunci au început a fi lipsite și ărăturile și fântănele de apă.

Ținutul spré sud dela Constantine ără odată atât de fructifer, cât ără în stare sé alimenteze Roma și Italia întrégă. Astăđi însă domnesce cea mai mare secetă. Causa acestei schimbări radicale a fost devastarea pădurilor prin Arabi, cari au cucerit acest ținut pe la începutul sutei a VIII-a. Urmarea devastării a fost lipsa de apă și sterilitatea. După ce Algeria a fost cucerită prin Franceși, réul s'a înmulțit și mai tare. Dênșii au ars și ultimul rest de pădure, pentru ca sé înmulțescă pământul de arat. Urmarea a fost cumcă ploile au fost tot mai rari, dar și când au căđut a fost mai mult torențiale și așa numitele rupturi de nori, cari au spélat tot pământul roditoriu.*

Și ca sé cunoșcem importanța pădurilor și relele ce urméză din devastarea lor nu trebuie sé mergem la China, pentru că este destul sé privim surupăturile cele multe, esundările, ce se întemplantă în tot anul în diferitele țării ale Europei. Sé ne aducem aminte de esundările ce s'au întemplant în acest an prin țările din Alpi cari au cauzat atâtea nenorociri și atâte pagube.

Și decă se cercetéză după cauzele surupăturilor, ce se află atât de des pe văile nóstre precum și a esundărilor de ape, se constată, cumcă cauza adevărată a tuturor acestora este lipsa de păduri.

Decă o cóstă este acoperită cu arbori, rădăcinile acestora se impletesc între sine și forméză o rețea, care dá solului respectiv o însemnată soliditate și resistință. Ramii și frunzele arborilor împedecă căderea pré răpede a plóiei și astfel se scutesce pământul fructifer, încât nu póte fi mánat séu dus de apă. Dar un pământ cu pădure este în stare sé primescă o cantitate mai mare de apă atunci când sânt ploii torențiale, decât pământul fără păduri. Acésta apă alimentéză straturile mai afunde atunci când dá o secetă. Astfel locurile cu pădure devin niște rezervoare pentru vremile secetóse. Pământul fără pădure este lipsit de acésta ęsusușire.

Despoporarea pământului de păduri aduce cu sine imputinarea apei din isvóre și scăderea stării normale a apelor de friuri, pe când de altă parte se înmulțesc esundările înfricoșate. Multe ținuturi înfloritóre s'au schimbat în deșerturi numai în urma devastărilor de pădure, pentru că devenind toride, nu s'au mai putut cultivá. Astfel cedrii cei vestiți ai Libanonului (*Larix*, *Cedrus*, Mill) au dispărut până la câteva esemplare. Încercarea de a cultivá din nou păduri a remas fără nici un rezultat.

Asemenea sufer: Grecia, Italia, Dalmația și Spania din cauză că s'au devastat pădurile și nu le pot cultivá din nou în cantitatea necesariă. Asemene vor

* Poggendorf Annalen XXXVIII.

* Dr. Johann Müller, Kosmische Physik, Braunschweig

suferi și ținuturile noastre decât nu se va sistă devasta-rea cum se continuă în multe părți. Tot din această cauză a urmat și urmază căldura cea mare, ba de multe ori toridă ce se află în țările dela sudul Europei și frigul cel mare din țările reci ale nordului.

Etă dară și din acestea însemnăteea pădurilor, a cunoșterii și studiării importanței lor și tristele urmări ce le aduc de sine devastările de păduri. Etă necesitatea studiului botanic.

Dar pădurile influințază și deadreptul asupra omului și anume din punct de vedere igienic.

În suta noastră, la a. 1839, a descoperit mai întâi Schönbein* în aerul atmosferic un gaz nou de un miros particular numit ozon, carele astăzi a devenit obiect pentru studiile meteorologice. Acest gaz se găsește cu deosebire atunci, când aerul atmosferic este încărcat cu abori de apă, apoi aborii de apă, este cunoscut cumcă se află în abundență mai mare în aerul din păduri și din apropierea acestora, prin urmare ozonul încă se află mai des și în cantitate mai mare prin păduri și în apropierea acestora.

O școlă de medici susține cumcă acest gaz influințază în mod nefavoritor asupra sănătății omului. Însă pozitiv nu este constatat în știința medicinală. Când această se va afla în poziția să pronunțe ultimul ei cuvânt în privința influinței ozonului, se va constată deodată și influința pădurii din acest punct de vedere asupra omului, fie aceea influință favoritoare fie nefavoritoare.

(Incheierea va urmă.)

Dr. A. P. Alexi.

Studii limbistice

— O sută de etimologii revindicate. —

(Urmare.)

86) *Inșelă*. Cuvântul „inșelă” însemnă: a) equo sellam imponere lat.; seller fr.; satteln germ.; b) decipere, fraudare, fallere lat.; tromper, frauder, decevoir fr., betrügen, tauschen germ.

Dl Miklosich: *Lexicon palaeoslovenico-graeco-latini*, Vindobonae 1861—65 pag. 386 deduce cuvântul „inșelă”: fraudare, decipere lat., dela paleoslovenicul „m'şelū” (m'şelū): turpis quaestus lat., adică: căstig neonorabil; „m'şelī”: lucrum, materia lat., va să dică folos, materia; combinând și pe rus. „mşelī”: usura. Tot dl Miklosich: *Beiträge zur Lautlehre der rumunischen Dialecte*, Wien 1882 vocalismus III pag. 17 țice cumcă „inșelă” ar stă pentru „mşelă” și apoi prin metatesa lui „mē” în „ēm” s'a născut în urma „in”. Aceste sânt ne mai audite și nepomenite teorii și invetături. Și de aci se documentează, cumcă dl Miklosich este tare preocupat de slavizarea limbei românesci.

Dl Cihac: *Dict. etym. daco-romane, éléments slaves* etc. pag. 148 urmând lui Miklosich derivază și el cuvântul „inșelă” din aceleași elemente slave, adaugând încă pe boem. „şalati” și „oşalati”: tromper, duper fr.; tauschen, prellen germ.; verbul „şalati” derivază dela „sal”: täuschung, betrug germ. Dl Cihac nici nu aduce aminte în dicționarul său etimologic: cumcă în limba română există și verbul „inșelă”: equo sellam imponere lat., seller fr., satteln germ., ci sub cuvântul „şé” produce numai „inşeuze”, măcar că s'a putut despre verbul „inșelă” convinge încă și din dicționarul de Buda din 1825, cărui secundază secundază și graiul bănațenesc. Se vede cumcă dlui cu tendință a lăsat afară

verbul „inșelă” din dicționarul său, ca să scape de etimologia cea adevărată a cuvântului, pe care indegetază chiar acest cuvânt.

Etimologia dlui Miklosich și Cihac este cu totul falsă, pentru că etimologiei paleoslovenice și ruse stă nu numai forma, ci și conceptul cuvântului în contră, ără etimologia boemesă este numai o dinamică omogenă dezvoltare în diferite rădăcini.

Dicționarul de Buda din 1825, precum și dicționarul Academiei române de Laurian și Massim, derivază cuvântul „inșelă”: defraudare, decipere lat., dela „inșelă”: sellam equo imponere lat., seller fr., seller germ., și acesta este etimologia cea adevărată, despre care tot Românul care pricepe geniul limbei românesci pôte da deslucire. În limbele romane și în dialectele lor este forte lățit cuvântul „in-sellare” compus din prepusețiunea „in” și „sella” pentru „inșelă”: a pune șeuă pe cal. Așa aflăm: „ensillar” span., „ensellar” catal., „ensellar” și „encellar” prov., „inseddai” (pro insellai) sardin., „inšlé” romagn., „insellar” genov., „insiddari” (pro insillari) sicil.; mai de parte în latinitatea evului de mijloc aflăm, anume în Du Cange: *Glossarium mediae et infimae latinitatis*, Parisiis 1840—1850 tom. III pag. 849 și în Diefenbach: *Glossarium latino-germanicum mediae et infimae aetatis*, Francofurti 1857 pag. 300 stă „insellare”, „ensellar” și „encellar” pentru: sella equum instruere lat. De aci se documentează, cumcă numai limba italiană cea cultă, precum și cea francesă nu posedă cuvântul „inșelă” compus din prepusețiunea „in” și din „seua”, ci au numai simplu „sellare” ital. și „seller” fr.

În limba spaniolă „ensillar” însemnă nu numai: a înșelă calul, ci și a pune pe cineva sub papuci său pantofle — și aci este evidentă semnificațiunea cuvântului românesc. Dar românii înțeleg figurat se află și în alte cuvinte ale limbei românesci, și în „inșelă” pe cineva”, seu „a potcovi pe cineva” încă însemnă: a înșelă pe cineva; decipere aliquem lat.; betrügen jemanden germ.; tot acest înțeles are și verbul „inșelă” d. e. că bine l'a încălecat Petru pe Ion în țergovina de boi. Din aceste frase încă se documentează, cumcă etimologia verbului „inșelă”: defraudare, decipere lat.; täuschen, betrügen germ., derivază din „inșelă”: a pune șeuă pe cineva; sellam imponere aliquem lat.; jemanden besatteln germ. Această etimologie este așa de simplă și invederată încât numai străinii, cari nu au crescut cu usul și geniul limbei românesci, pot a se îndoi de adevărul ei. Deci și aci, ca la multe alte cuvinte se dovedesce: cumcă străinii cari nu au crescut de mici, din tinerețele lor între Români și cu usul limbei românesci, nu pot măcar să studieze cât vor fi studiând, pricepe și cuprinde spiritul limbei românesci.

(Va urmă.)

Simeon Manguica.

Cugetări despre femei.

A interțice ceva unei femei, este a-i escită curiositatea. Interțicerea escită și inflăcăreză dorințele, cari sânt de ordinar ardinte pentru lucrurile permise, dar insatiabile pentru cele oprite. (Blondel.)

Trebuie ca o femeie să proporționeze cu vârsta sa gusturile și podoba sa. Cochetăria toaletei este un ridicul odios când cineva nu mai este tinăr, și vivacitatea tinereței într'o etate inaintată se asemănă unei noi podobe pe o rochiă vechie. (Mercier.)

În amor, împăcarea trebuie să fie pecetluită cu o sărutare, și urmată de o tăcere sub pedepsă de un sfert de cés de anulare. (Horace Raisson.)

* Poggendorf „Annalen”, 50, 616, Gaea XI. Bd 1875 pag. 598—738.

SALON.

Amintiri de călătorie.

V.

(De prin Pitești.)

Printre birjărescile mutre cari ne impresurară, îndată ce ne vedură aruncând priviri cercetătoare asupra echipagelor grămădite 'n curtea gării cu tot pitorescul, eră și un fel de tip cu ochii de broscioiu și nasul de vultur, cunoscut de cei doi tovarăși ai mei ca având buni cai și bună calăscă. Il 'nvoirăm cu suma de 30 lei și, arvunindu-l, plecă să 'nhome cei patru telegari la trăsura cea mare, după care trebuia să se întorcă spre a ne lua dela gară. Asta, pentru că refușai de a merge în oraș, la hanul unde Alecu — așa se numia birjarul nostru — și-avea caii și căruța de drumuri lungi. Și v'am spus de ce: pentru c'aveam orôre d'un oraș în care n'aveam ce vedé.

Antipatia mea mi-aducea aminte de aceea pe care repositul Domn Cuza o avea pentru Buzeu. Se povestesc că, trecând odată spre Moldova, p'atunci nu erau încă drumurile de fier — străbătuse Buzeul în góna cailor, neoprint de cât dincolo de oraș în marginea riu-lui Buzeu. Aci, căi-va din notabilii orașului, sosindu-l din urmă, i esprimeră părerile de réu ale tuturor Buzoienilor, că Măria Sa n'a binevoit să se oprască și 'n orașul lor câteva zile; că dênșii iubesc fórte mult pe Măria Sa și că sânt în stare pentru Măria Sa...

Dacă țineti să me 'ndatorați, i 'nterurpe Vodă Cuza, faceți-mi mai bine un pod pe d'asupra orașului, ca astfel să nu mai fiu nevoit a mai trece printr' ănsul*.

Și-apoi ce nevoie să ne mai umplem de praful unui oraș — fie el și Piteștii — când puteam aștepta înghițind un prând bun la una din ospătările ce se găsiu în dosul gării, care-i afară din oraș? Erau doué: una ținută d'un evreu, alta d'un italian. Afinitatea de „latină ginte“ ne făcu să preferim pe acest din urmă, de și nici unul dintre noi nu făcea parte din societatea judano-fagă a lui Polihroniade.*

Ne-aduserăm bagagele aci și, după ce făcurăm o vizită domiciliară la bucatărie, ne-aședarăm în giurul mesei ce ni se 'ntinsese la umbră, pe prispă-afară.

Mai întâiu trebuia să dăm onorile convenite țuicii de Pitești, beutură națională prin escelință, a cărei reputațiune de mult întemeiată s'a consânțit pentru tot-deuna de când și primul nostru ministru s'a indelețnicit cu fabricarea ei.** Acésta, împreună cu creșcerea vitelor, sânt singurile mijloce de traiu ale Românului din părțile muntôse unde livețile de pruni sânt aprôpe singura cultură ce se pôte întreprinde cu succes.

D'altmîntrelea și găsisem aci țuică adevărat bună, nebotezată, fără clătélă, și, o calitate mai mult, efină. Când la Bucuresci plătiam la câte 10 bani p'un năpărstoc care abia eră d'ajuns să-ți stropesci o măsea; aci, pe 5 bani, căpétam un țuoiu pe care 'n doué 'nghițituri sdravene abia puteai să-l dai pe gât.

Apoi, între o supă, un fel de mâncare gustôsă, un pniu fript cu salată și un coșuleț cu smeură, tôte stro-

pite cu o butelcă de vin alb de Măgura, prietenii mei stărui să le povestesc petrecerea mea de-acum doi ani în Pitești, unde rămăsesem sequestrat vr'o trei zile fără voiă-mi. Un vin generos îți deșteptă amintirile și ți le-a aduce pe buze, și cum nu-ți poți petrece mai bine timpul în așteptare de cât povestind, povestii și eu:

*

„Eră în iuliu 18*. Plecam la Rimnic. Dela gară dau fuga la casa poștii.

— Unde loc pentru Rimnic! — strigai.

— Pentru când?

— Dar pentru ađi!

— Nu e nici pentru mâne.

— Atunci?

— Putem să ve rezervăm un loc pentru poi-mâne.

Și étă-me nevoit să plătesc o cursă dela Pitești la Rimnic cu doué zile de 'ntârziere, de cheltuiélă și de urit.

Noroc că, în prevederea mea, m'asortasem cu o scrisore de recomandațiune cătră familia unui prieten al meu care stărui să trec p'acolo. Profitai de rămănera mea în Pitești și me 'ndreptai după adresă. Se înțelege că fui primit cu cea mai mare bună-voință. Ce-va mai mult: fui rugat să schimb incomoditatea și miseria ce aș fi suferit la hotel, pe un salon curat și bine gătit. Când ospitalitatea ți se ofere cu tótă inima, nu poți să n'o primesci. După un moment eram instalat cum nu se putea mai bine. Aci petrecui puțin; dar odată scirile s'irsirite, noutățile împărțășite, încep să mi se urască. Ești în oraș. Nici o distracție de cât politica de provincie ce se făcea în cafenéua „Dacia“, în toiul căldurei și 'n fumul tutunului de monopol. O partidă de bileard, vr'o doué de table și mai multe de cărți. O! în provincie toți sânt cărturari inverșunați! Dar să nu gâdiți c'aci cărțile se citesc!... ele se jôcă. Stos, Macă, Otuz-bir, — ecă titlurile celor ce-au trecut aci. Despre celelalte cărți, ve puteți închipui ce căutare pot avé acolo unde tótă librăria e pe seghéua unui băcan, în societatea măslinelor și sardelelor.

În fața hotelului „Dacia“, la umbra unei biserici, staționă un șir de trăsuri noi, pentru că n'avea cine să le 'nvechiască; curate, pentru că nu pré se urcă nime-n în ele. Abia s'arétă 'n depărtare vr'un chip pe care birjarii îl ghicesc că e străin Piteștilor, și doué deci a-lérgă să-l poftescă sus, pentru a-l primblă prin oraș. Prețul? Lăsat la bunătatea mușteriuului. Acolo unde nu pré au căutare, nici birjarii nu pré sânt pretențioși.

Făcui ocolul orașului, în care d'altmîntrelea nu e nimic de vedut. Séra, o trupă ambulată de actori cari își lasă arta și datoriele pretutindeni, jucă „Lipitorile satelor“. Vêdusem acésta piesă jucată de sublimul Millo și nu vream s'o véd infam parodiată. Preferai să merg la grădina Națională, unde musica dorobanților cântă mai 'nainte de-a merge la teatru. Grădina eră în stare de formațiune: o aleie principală, câteva cotituri, căți-va pomișori și nițică erbă, ecă tot. Lume puțină. Vê-đui frumusețile pitescene: fete gingașe, dar cu pré mari pretenții și cu pré mică zestre. Asta le face să 'mbétrănescă nemăritate. Trist lucru!

În fundul grădinei se 'nalță niște ruine a căror hidôsă 'nfățisare forméză un cadru și mai trist tabloului. Sânt acele ale unui teatru a cărui construcție — după cum am aflat — s'a intrerupt tocmai aprôpe de s'irsit. Asta din causă că orașenii cari contribuiau la ridicarea lui, aflând că nu vor fi primiți la spectacule fără plată, găsiră că e réu și fără cale a-și duce soțiele și ficele la teatru, căci s'ar demoralisă (?) prin spectacolul măreț al pasiunilor, al simțimintelor în luptă. Și astfel frumoșa întreprindere a ridicării acestui

* Fundatorul țiarului anti-semitic din Bucuresci: „Deșteptarea comerțului și industriei române“.

** Țuica dlui I. Brătian e una din cele mai bune și mai ăutate.

templu artei, remase 'n drum spre ocară Pitescenilor cari s'au innecat intocmai ca țiganul la mal.

Regăsisem aci un prieten din București, pe care serviciul îl țintuise pentru moment în Pitești. Prin el făcui cunoscință cu alți doi băieți levenți — cum se ȳice în termeni de trotuar — cu cari petrecui restul serei. Musica pornind la teatru și grădina golindu-se încetul cu încetul, hotărîrăm să ne omorim uritul vizitând impregiurimile. Eră o lună ca ȳiua. Pornirăm la Stancia, o localitate de tot pitorescul situată în marginea orașului, numită și Trivale de acolo că se 'ntălnesc aci trei văi.

Din întemplantare, trăsura ce luaserăm eră cu coșul ridicat. Abia se pusese în mișcare și, doritor să am vederea liberă, me gătiam să opresc pe birjar, când un sergent de oraș imi 'ntimpină dorința aruncându-se 'nainte a cailor. Trăsura se opri. Ce eră pricina? Birjarul, contra dispozițiunilor luate de onor. poliție locală, nesocotitóre tradițiunilor remase din timpul când dl Roseti, ilustrul cap al partidei liberale-naționale, eră polițaiu al Piteștilor — primise mușterii în birjă fără să-i lase coșul. Neputându-mi tălmăci nici într'un chip motivul unei asemenea pretențiuni absurde, tovarășii mei, mai de mult aci și mai deprinși cu obiceiurile locului, mi-l esplicară. Mulți din onorabili cetățeni obișnuind să petrecă la casin pân' la o oră destul de 'naintă a nopții, frumoșele dlor jumătăți, lăsate acasă, sânt astfel prădă uritului. Dar femeile, când se vęd părăsite de bărbații lor, își găsesc — și au tot dreptul — destule distracțiuni într'un oraș în care, afară de niște soți uruzi, cari nu mai știu alt de cât să jöce cărți la casin seu să facă politică la cafenea, sânt și flăcăi: funcționari, militari și de alte meserii, din cari o bună parte streini localității și, prin urmare, știind a se purtă cu toții artier.

Așa se întemplantă, că adesea părechi amoröse pitite în fundul unei trăsuri, mascate de coșul care le acopere, sânt transportate ca în sbor fantastic de caii ageri, fiind destul de odihniți, ai unui birjar, la vr'o vilă din vecinătatea orașului, la Stancia ori la Heleșteu unde, ajutate de taina unui boschet, își resbună de indiferența soților.

Cum însă tot ce scie satul trebuie 'n sfirșit s'ajungă și la urechile bărbatului, soții începură a nu mai fi tocmai asigurați de fidelitatea jumătăților dlor, și, în lipsă de alte măsuri mai nimerite, interveniră la d. polițai pentru a opri cu desevêrsire circulația trásurilor cu coșul ridicat în timpul nopții.

Cu tóte argumentele puternice ce dederăm sergentului, că adevă: lumina lunii ne face reu la ochi, că coșul ne adăpostesce de vânt, că póte să plouă, ne fu peste putință să-l convingem și birjarul trebui să lase coșul, ceea ce, înțelegeți bine, nu-mi displăcea de loc.

— Dar, — întrebai pe prietenii mei, — ce se 'ntemplantă când plouă?

— Iți opresc trăsura și, decă nu descoperă nici un corp al delicțului în antru...

— Ești liber!

— Da! Dar ești oprit de al doilea, de al treilea, și așa mai departe.

— !!! Și nu le poți cumpără tăcerea? Agenții poliției de astăzi sânt ei incorruptibili?

— Ba să ȳici! Dar asta ne-ar costă pré scump. Ce dracul? În tóte serile! Căci, de și postați la doué kilometri unul de altul, când simt ghelirul, se grămădesc ca corbii la stîrv.

— Numai când afară e urgie, ȳise al doilea tovarăș, și polițemenii, ca și cei insurați, se infundă prin taverne, poți să treci nesupêrat. Atunci și nevestele părăsite cu atât mai crâncen își resbună.

A. C. Șor.

Mica artistă.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 529. —

Mica Savetă a vędut pe tatăl seu făcând portrete. A gândit dar să-și încerce și dënșă talentul.

Când părinții odată s'au dus de acasă, dënșă a luat în mână penelul, a chemat înainte-și pe frate-seu mai mic și a ȳis că-i va face portretul.

Ea a și început să lucreze cu cea mai mare seriozitate. Precum se vede din schița începută, portretul va sêménă minune.

Numai de n'ar vini părinții tocmai acuma acasă!

Literatura și arte.

Programa concertului din Timișóra, care se ține astăzi sâmbetă la 10 nov. în folosul reuniunii române de lectură de acolo, este asta: Câteva cuvinte de deschidere rostite prin președintele reuniunii. 1) „Móra dintre stânci“, (Die Felsenmühle*), uvertură de C. G. Reissiger, pentru piano cu 4 mâni, executată de dna Opriș și dșóra Jurma. 2) Aria din opera „Un ballo in maschera“, cântată de dl N. Popoviciu. 3) „Sonata“. Op. 9 de Alesandru de Mocioni, Andante, Scherzo, executată pe piano și violină de dnii C. Gaszner și M. J. Novácek. 4) a) „Nu ești iubit“, de I. Vasilescu, b) „Dorul“ de Chiricescu, c) „Változatok“, de Andrei Kovács, cântate de dna Miskovits-Ferency. 5) „Luntrașul“, de Schiepek, cor de dame și bărbați — Partea a doua: 1) „Marche solennelle“, pentru piano și harmonium, de E. Ketterer, executată de dna Páldi și dl Kárrász. 2) Aria din opera „Il barbiere di Siviglia“, de Rossini, cântată de dna Miskovits-Ferency. 3) „Ilustrarea română“, după teme naționale, compusa pentru ocaziunea acésta de Ch. R. Kárrász, executată pe piano de dna Opriș. 4) a) „Codru verde“, b) „Sequidilla“, de G. Dima, c) „Dor de resbunare“, de G. Cavadia, cântate de dl N. Popoviciu. 5) „B-dur Trio“, pentru piano, violină și Celo, de A. Rubinstein, executat de dnii C. Gaszner, M. J. Novácek și E. Gerger. 6) „Sinaia“, horă de Ventură și Porumbescu, cor de dame și bărbați.

În interesul istoriei naționale. Diuarele române publică, după „Gazeta Transilvaniei“, un apel al profesorului dr. I. L. Pic din Praga către români, cerându-le date spre a puté probă continuitatea românilor la nordul Dunării. Dsa ȳice, că decă Românii au locuit în secolii III—XIII în munții Carpați, cum are cuvinte a presupune cu tóată siguranța, atânci trebuie să fie acolo și înmormențați și prin urmare osémintele lor trebuie să fie acolo până în ȳiua de astăzi. Deci decă undeva s'ar află un astfel de morment, acela ar fi documentul cel mai pipăit. Astfel de morminte s'ar puté găsi de o parte în munții Bănatului până la munții Bihariei către mieđă-nöpte, ér spre resărit póte până la Făgăraș și de alta — în partea nordică a Transilvaniei și în Marámureș. Cei ce vor găsi asemenea morminte, să anuncie acésta în publicitate, căci vor face serviciul cel mai mare istoriei naționale!

Cercetările istorice ale dlui Odobescu. Ministerul instrucțiunii publice din România a însărcinat înainte cu doi ani pe dl Odobescu d'a culege documente relative la istoria Românilor, de prin bibliotecele și arhivele Franței. Dl Odobescu îndeplinind acésta misiune, a adresat ministeriului un raport, înaintând pe lângă acesta o mare parte din cele ce a adunat pân' acum din arhivele ministeriului afacerilor străine din Paris și adică un numer de 150 caiete de câte deçe foi fie-care, în total 1160 pagine decopiate.

„Călimdarul lui Păcala“ pe 1884 a apărut, cuprindând, afară de partea serioasă călimdaristică, tîrgurile de țără, scala de timbru, și o bogată lectură umoristică, ilustrată cu 26 de caricaturi. Prețul unui exemplar e 40 cr., dar mai puține decât 5 exemplare nu se expediază pe poștă. Se află de vîndare la administrațiunea „Familiei“ în Oradea-mare. Colectanții primesc după 10 exemplare un rabat.

Hygiena poporală cu privire la săteanul român, cu figuri tipărite în text, de dr. G. Vuia, medic și prof. de igienă la seminariul și preparandia (școala normală) din Arad, se află sub tipar. Opul va cuprinde cam 5 côle tipărite, un curs complet, de și prescurtat, al prelegerilor ce autorul de mai mulți ani le ține elevilor sei. Comandă se pot face de acuma la autorul în Arad. Prețul va fi 80 cr. séu 2 lei noi. La comandă mai numeroase se dă rabat.

Dr. G. F. Simionescu, doctor în drept, a publicat la Iași următoarea lucrare: „Despre răspundabilitatea tutorilor și a magistraților“, studiu comparativ în dreptul roman și român. Partea I. Prețul 3 lei.

Gramatică. Dr. Vasile Măndrean, profesor în Caransebeș, a scos de sub tipar a doua edițiune a cărții sale: „Gramatică română“ în școlile elementare, tratată din bucăți de cetire. Partea primă, anul al 3-le și al 4-le de școlă. Gramatica dlui Măndrean, bine primită de diuaristică și de autoritățile competente, se află de vîndare în Caransebeș.

„La Plevna“, drama într'un act a dlui George Sion, a apărut și în traducere unghurească de dl Ioan Goldiș în Arad. Traducerea e reușită.

O aruncătură de ochi asupra educațiunii, (memoriu prezentat ministrului instrucțiunii din România, în conformitate cu art. 5 din legea gradării remunerarilor corpului didactic) de dl M. C. Florențiu, a apărut de sub presă în București.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Poetul Eminescu*, lovit de o crudă bolă, în urmarea deciziunii medicilor, va fi trimis la Viena, spre a fi instalat într'o casă de sănătate. -- *Dr. Fulea*, preot din Ardeal, precum aflăm din diarele dela București, petrece în capitala României, se adune ajutoare în scopul de a se înființa o școlă comercială românească la S. Regin. — *Dr. Iuniu Silviu Pușcariu*, fiul cel mai tinăr al dlui Ioan cav. de Pușcariu, susținând cu succes esamenul, fu primit ca elev în academia orientală din Viena; este singurul român acolo. — *Dr. Victor Babeș*, fiul cel mai mare al dlui Vinc. Babeș, rentors dela Paris, unde a studiat cu cheltuelile guvernului, a fost ales prim profesor-suplent de anatomie la facultatea de medicină a universității din Budapesta. — *Principele Carageorgieviciu*, invitat la concertul reuniunii române de lectură din Timișoara, ș-a rescumpărat biletul cu 50 fl. — *Dr. Alesandru Pop* fu promovât în 3 nov. la universitatea din Cluș la gradul de dr. în medicină.

Regele Carol I a vizitat în sâmbăta trecută espozițiunea din București a cooperabilor români, unde a petrecut mai bine de două ore și la eșire a felicitat pe președintele dl Dimitrie Butculescu pentru izbânda ce a avut în această întreprindere grea. Apoi Maj. Sa a mers la școala de agricultură, unde așteptau o mulțime de țărani veniți cu 150 pluguri pentru cursul de arătură, care asemenea a reeșit bine.

Reuniunea femeilor române din Sibiu în joia trecută la 1 nov. st. n. a deschis școala sa de fete. Deschiderea s'a făcut cu solenitate mare, în presința unui public numeros. S'a început la 11 ore, prin sînțirea apei cei mici, act sêvêșit de parocul Zacharie

Boiu, după care dna Alesandrina Mateiu a rostit în numele comitetului un discurs frumos, în care a accentuat, că meritul înființării acestei școle e al dōmnei Maria Cosma, care a luat inițiativa pentru formarea reuniunii femeilor române. După terminarea discursului, Esc. Sa mitropolitul Miron Romanul a binecuvîntat această întreprindere salutară și cu acesta actul deschiderii s'a încheiat. Adaugem, că corpul profesoral al acestei școle este compus astfel: domnișora Eleonora Tănăsescu angagiată dela Asilul Elena Dōmna din București, dnii profesori seminariali dr. D. P. Barcian, dr. Ioan Crișan și dl Mateiu Voilean redactor al „Telegrafului Român“. Felicităm din tōtă inima Reuniunea femeilor române din Sibiu și în deosebi aducem tributul stimei nōstre dnei Maria Cosma, care ca întemeietōrea și presidenta acestei Reuniuni, a avut fericirea sê realizeze în timp atît de scurt scopul ce ș-a propus!

Asociațiunea transilvană publică în diarele din Transilvania o mulțime de stipendii, votate la adunarea generală din Brașov. Tragem asupra lor atențiunea celor interesați. Terminul concursului este 1 dec. — *Despărțimentul III* al Asociațiunii a ținut adunarea sa generală în comuna Poplaca la 4 nov. st. n. sub preșidiul Rds. D. director al despărțimentului dr. Ilarion Pușcariu, luând parte abia vr'o 15 ênși, dar acestia contribuiră 173 fl. 50 cr. Din acestia 100 fl. se vor da pentru bibliotecile sătene, 20 fl. biurolui și restul se va trimite în cassa centrală. Comitetul pe viitorii trei ani s'a compus astfel: director protosințelul dr. Ilarion Pușcariu, membrii în comitet dnii: Visarion Roman, dr. I. Moga, C. Tobiasș, St. Stroia, R. Balaș, G. Dima, D. Comșa, M. Voilean. Viitōrea adunare generală se va ține în Avrig.

La Arad în 25 oct. st. n. s'a ținut conferința preotescă-invêțătorească. Președinte a fost administratorul protopopiatului dl Moise Bocșan, notar dl preot Ciōra. Dl referinte la senatul școlar dr. George Popa a propus sê se înființeze biblioteci școlare din banii bisericilor și sê se facă apel la consistoriu pentru întemeierea unei biblioteci de model în centrul diecesei. Profesorul de igienă, dl dr. G. Vuia, a adaus ca și până când propunerea această se va putê traduce în realitate, sê se compună lista cărților menite pentru acele biblioteci. Ambele propuneri se primiră, cu adausul ca fiecare comună bisericescă sê aboneze câte o fōie bisericescă și școlară; êr dela preoți și invêțători se așteptă ca fie-care sê aibă câte un diar politic séu beletristic românesc. S'a mai decis a se adresă consistoriului o cerere pentru tipărirea cu litere latine a cărților bisericesci și pentru înființarea unei catedre pentru industria casnică la institutul pedagogic.

Conferințe literare în Arad. Profesorii dela institutul teologic-pedagogic din Arad și în êrna această vor ține un șir de conferințe literare. Prima s'a ținut mercuri sêra. Dl profesor și colaborator al nostru, Teodor Ceontea, a vorbit despre „timpurile ghițōse și diluvii“. Aceste conferințe se țin în sala cea mare a institutului teologic-pedagogic. Ofertele pentru prețul de intrare se vor da în folosul seminariului cu internat, ce are sê se înființeze acolo la inițiativa zelosului episcop diecesan. Conferința dlui Ceontea se va publică în fōia nōstră.

Școala română de fete în Cluș. Reuniunea fondului pentru înființarea unei școle române de fete în Cluș, prin președintele dl Alesandru Bohățel, actuarul dl dr. Grigorie Silași și prin cassarul dl Basiliu S. Podōbă a adresat un apel cătră publicul românesc pentru spriginirea acestei idei. Apelul n'a resunat indeșert, căci — precum vedem din raportul publicat în diarele din Transilvania — pân'acuma s'au adunat 1321 fl. N'a amorțit dară cu totul însuflețirea în publicul nostru.

Bega legată cu Dunărea. Din Timișoara se scrie, că comercianții de acolo voesc să facă o societate, care să lucreze pentru unirea canalului Bega cu Dunărea și cu Sava, și să stabilească pe această linie vase care să transporte atât persoane, cât și produse. Acesta ar da un avânt mare comerțului în Timișoara.

Societatea de lectură a tinerimei studioase dela institutul teologico-pedagogic din Arad s'a constituit pe anul școlar curinte, în ședința sa ținută în 9 octombrie, în următorul mod: președinte Pré On. D. Vas. Mangra profesor de teologie, vice-președinte Filip Teaha teol. III, secretar Dimitrie Barbu teol. II, notar I Georgie Rusu teol. II, notar II Ioan Bozgan pedag. IV, bibliotecar I Ioan Iercan teol. I, bibliotecar II Iulian Butariu pedag. IV, controlor Andreiu Marchiș pedag. III.

Societatea de lectură a clericilor gr. or. rom. din Caransebeș, în adunarea sa din 29 septembrie 1883 st. v., s'a constituit în următorul mod: președinte St. D. prof. de teologie Petru Popoviciu, vice-președinte Ioachim Meda cleric a. III, notari de ședințe Romul Popovici cl. a. III, notar corespondinte Atanasiu Barbon cl. a. III, bibliotecari I Petru Bălu cl. a. II, bibliotecar II Iosif Tămășel cl. a. I, cassar Teodor Câmpian cl. a. II, membrii comitetului: Ioan Sfercoci cl. a. III, V. Lugoșan cl. a. III, Dimitrie Popovici cl. a. III, Vasile Popovici cl. a. II, George Radulescu cl. a. II, Constantin Ciolac cl. a. I, Ales. Luchici cl. a. I și George Popescu cl. a. I.

✓ **Două licee** se vor clădi în anul viitor la București. Licitatiunea pentru clădirea lor s'a ținut zilele trecute la ministerul instrucțiunii. Edificiul liceului Sf. Sava se va construi la Icoănă, ér liceul Matei Basarab la Sf. Apostoli.

✗ **Sciri bucureștene.** Lacul Cizmegului se va curăți, adânci și fundul i se va petri, apa se va scurge printr'un canal. ✗ *La camera dl C. A. Rosetti* s-a dat dimisiunea ca președinte, căci vré să ia parte în dezbaterile pentru revisuirea constituțiunii; în locul seu fu ales președinte dl general Leca. — *Un nou transport de tunuri* a sosit de curénd din Londra la Galați pentru armata română. ✗ *Concursul lăutarilor*, la expozițiunea cooperatorilor, a avut loc în 14/26 octombrie; fie-care bandă a executat câte două bucăți: o arie românescă și alta dintr'o piesă francesă, germână, italiană séu rusescă; succesul a fost complet. — *Trupa dramatică italiană* s-a încheiat represintațiunile; mica artistă Gemma Cuniberti a lăsat suvenirii plăcute. ✗ *Opera italiană* s'a deschis la 22 oct. (3 nov.) cu vechea operă „Rigoletto”.

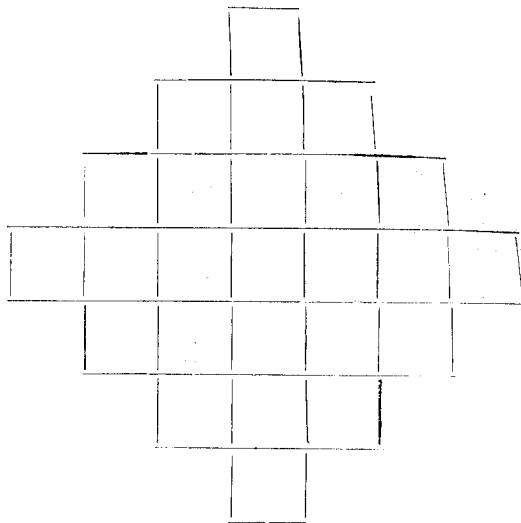
Erata. În nrl trecut pe pagina 522, col. I, rândul 8 de jos, în loc de „vită” se se citească „viță”; în colona II, rând. 33 de sus, în loc de „în sus” se se citească „iurus”.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminecă	30	11	Sf. Zinovie.	6 52	4 36
Luni	31	12	Apost. Stahie	6 53	4 35
Mărți	1	13	Sf. Cosma	6 54	4 34
Mercuri	2	14	Coriolan	6 55	4 33
Joi	3	15	Mart. Aicepsima	6 56	4 29
Vineri	4	16	Păr. Ioanițiu	7 —	4 29
Sâmbetă	5	17	Mart. Galaction	7 2	4 27

Ghicitură ânghiulară.

De B. O. Popescu.

Următorele 25 de litere: e, e, f, f, u, u, i, i, i, a, a, a, a, l, l, l, l, m, m, m, m, r, r, r, r — se se împartă în cuburile de mai sus în următorul mod:

1) În cubul de asupra singuratec, se ocupe loc: o consonantă. 2) În rândul al doilea: numele unei părți din arbor. 3) Rândul al treilea, cetind din stânga spre dreapta, se formeze: un nume propriu masculin, de unde se derivă numele unei cetăți vestite. 4) Rândul al patrulea — și de mijloc — cetind din stânga spre dreapta, se ni dee: titlul unei foi literare din Ungaria. 5) În rândul al cincilea se vină un substantiv latin feminin, care sémână fôrte cu același cuvânt românesc. 6) În rândul al șeselea se ocupe loc: numele unui rege englez, a cărui viață a servit — de basă — Shakespeare — la scrierea unei tragedii. 7) Cubul singuratec inferior, cuprinde în sine: litera primă din alfabet.

Rândurile, cetindu-se din sus în jos, ni dau același nume resp. cuvânt, pe care ni-l dau și rândurile cetindule din stânga spre dreapta.

Terminul de deslegare e 25 novembre. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

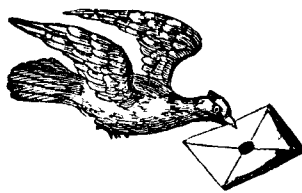
Deslegarea ghicirii matematice din nr. 37:

„A a avut 7 oi, — B — 5”.

Deslegare bună ni-au sosit dela dómnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoschi, Iconia Borca, Veturia Lazar Purcărețean, Minerva Letiția, Vilma Ale-sandru, Amalia Crișan, Iosefina Popescu, Eufrosina Valean și dela dl Sfătos.

Premiul s'a dobândit de dșora Eufrosina Valean.

Poșta Redacțiunii.

Doine din Banat. Vom întrebuință din ele.

Cugetare. E forțată și nici nu conține nimica nou.

Legenda italiana. Este mai potrivită pentru o foie biserică.

De voi muri. Nu publicăm imitațiuni, ci numai originale séu traduse.

Desceptarea. Nu se admite.

Seliste. Vom întrebuință din ele.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.